

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

PRÁVNE STANOVISKO

týkajúce sa ustanovenia § 58 ods. 5 novely zákona č. 355/2007 Z.z. v súvislosti s otázkou nároku na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva

Dátum: 15. 10. 2020

Zadávatel': Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR
Nevädzová 5
821 01 Bratislava

Spracovateľ': Univerzita Komenského v Bratislave, Právnická fakulta
Šafárikovo nám. č. 6
P.O.BOX 313
810 00 Bratislava

1. Ku skrátenému legislatívnemu konaniu

Prerokovanie návrhu zákona v skrátenom legislatívnom konaní, v prípade ktorého sa vo všeobecnosti nepoužijú zákonné obmedzenia týkajúce sa lehôt v rámci legislatívneho procesu v Národnej rade SR, je možné len za mimoriadnych okolností. Tie sú v § 89 zákona č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady SR definované ako okolnosti, keď môže dôjsť k (1) ohrozeniu základných ľudských práv a slobôd, (2) bezpečnosti štátu alebo (3) značnej hospodárskej škody. Ak nie je žiadny z uvedených dôvodov splnený, skrátené legislatívne konania je v rozpore so zákonom a tým pádom aj v rozpore s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR (princíp právneho štátu). Avšak, je dôležité dodať, že dôvod pre skrátené legislatívne konanie musí spĺňať návrh zákona ako celok, teda všetky jeho ustanovenia. Je neprípustné, aby sa dôvod pre uskutočnenie skráteného legislatívneho konania týkal len niektorých ustanovení návrhu zákona. V takomto prípade by sa totiž inštitút skráteného legislatívneho konania veľmi ľahko zneužil na urýchlené prijatie legislatívnej úpravy, pri ktorej sa chce navrhovateľ, teda vláda SR, vyhnúť prípadnej kritike, ktorá je v prípade skráteného legislatívneho konania z povahy veci, najmä vzhľadom na krátkosť času, veľmi obmedzená.

V prípade návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 355/2007 Z. z. o ochrane verejného zdravia, o ktorom začala Národná rada SR rokovať 13. októbra 2020, však možno vysloviť pochybnosti, či sú dôvody skráteného legislatívneho konania dané vo vzťahu ku všetkým navrhovaným ustanoveniam. Takto polemickejšiu povahu má napríklad aj nové ustanovenie § 58 ods. 5, v prípade ktorého je diskutabilné, či skutočne predstavuje opatrenie priamo smerujúce k ochrane základných práv a slobôd, bezpečnosti štátu alebo predchádzaniu značnej hospodárskej škody. Ako sa totiž uvádza aj v dôvodovej správe, účelom daného ustanovenia je vylúčenie akýchkoľvek pochybností, nie kvalitatívna zmena platnej právnej úpravy.

2. Ku vzťahu ustanovenia § 58 ods. 5 novely zákona č. 355/2007 Z.z. k čl. 20 ods. 4 Ústavy SR

Doplnenie § 58 zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane verejného zdravia o ustanovenie ods. 5, podľa ktorého „Právo na náhradu škody a ušlého zisku z dôvodu vykonávania opatrení podľa tohto zákona, ktoré sa týka neurčitého počtu osôb, je vylúčené“, nemá žiadny vplyv na prípadnú aplikáciu ustanovenia čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, v zmysle ktorého je nútené obmedzenie vlastníckeho práva, za splnenia ostatných ústavných predpokladov, možné len za primeranú náhradu. Inými slovami, predmetná novela zákona č. 355/2007 Z. z. vylučuje nárok na náhradu škody (a ušlého zisku, čo je tiež subkategória škody), avšak nevylučuje (a ani nemôže vylúčiť) nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR.

Je potrebné rozlišovať medzi nárokom na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva v zmysle čl. 20 ods. 4 Ústavy SR a nárokom na náhradu škody spôsobenej pri výkone verejnej moci čl. 46 ods. 3 Ústavy SR. Zatiaľ čo v prípade náhrady škody ide o dôsledok protiprávneho konania, teda porušenia práva (aj) zo strany orgánov verejnej moci, v prípade náhrady za nútené obmedzenie vlastníckeho práva ide o dôsledok právne aprobovaného konania. Nútené

Ruedo

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
PRÁVNICKÁ FAKULTA

Šafárikovo nám. 6, P. O. BOX 313, 810 00 Bratislava I

obmedzenie vlastníckeho práva i vyvlastnenie, ktoré sú predpokladané v čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, sú totiž už zo svojej povahy koncipované ako právne nástroje štátu sledujúce dôležitý verejný záujem, nie ako protiprávne konanie štátu.

V súvislosti s vylúčením nároku na náhradu škody za protiprávne konanie orgánov verejnej moci máme za to, že tento nárok je síce možné určitým zákonným spôsobom upraviť, no nie je ho možné žiadnym spôsobom vylúčiť alebo odobrať. Vylúčenie zodpovednosti za protiprávne konanie orgánov verejnej moci nie je ospravedlniteľné existenciou pandémie. Poukazujeme na čl. 46 ods. 3 Ústavy SR v spojitosti so zákonom č. 514/2003 Z. z., podľa ktorých zodpovednosť štátu za škodu predstavuje absolútnu objektívnu zodpovednosť bez možnosti liberácie. To, okrem iného, znamená, že nezákonné rozhodnutia orgánov verejnej moci vždy zakladajú nárok na náhradu škody, a malo by tomu tak byť bez ohľadu na to, či štát konal počas COVID-19 krízy alebo inej mimoriadnej situácie.

3. Ku vzťahu ustanovenia § 58 ods. 5 novely zákona č. 355/2007 Z.z. k § 128 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka

Čo sa týka vzťahu § 58 ods. 5 novely zákona č. 355/2007 Z.z. k § 128 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) platí, že po prijatí Ústavy SR a vymedzení ústavných podmienok vyvlastnenia (čl. 20 ods. 4) sa stalo skôr prijaté ustanovenie § 128 ods. 2 OZ v podstate len deklaratórnym. To konštatujú už samotní autori komentára k OZ (Števíček a kol., 2019) k ustanoveniu § 128 ods. 2 OZ. S ohľadom na to, analýza tohto konkrétneho ustanovenia by bola redundantná, resp. kryla by sa s tým, čo uvádzame k čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, ktorý je kľúčový pre túto analýzu.

Záver

Opätovne uvádzame, že systémovým riešením sa javí byť vytvorenie novej zákonnej úpravy, majúcej charakter *lex specialis* vo vzťahu k viacerým teraz platným a účinným zákonom, upravujúcej nárok na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práca podľa čl. 20 ods. 4 Ústavy SR, zároveň riešiacej svoj vzťah k existujúcim i budúcim schémam štátnej pomoci a k prípadným nárokom na náhradu škody.

Vypracovali:

doc. JUDr. Marek Domin, PhD.

doc. JUDr. Ing. Ondrej Blažo, PhD.

doc. Mgr. Ján Škrobák, PhD.

Mgr. Marek Ivančo, PhD.

Mgr. Andrea Szakács, PhD.

doc. JUDr. Peter Lukáčka, PhD.

JUDr. Mária Havelková, PhD.

doc. JUDr. Eduard Burda, PhD.

dekan fakulty